

06) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

α) Από την 1/1/1999 ή για την Ελλάδα από 1/1/2001 παγώνουν αμετάκλητα οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των κρατών της Ε.Ε. που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ. Κάθε νόμισμα έχει μία κεντρική σταθερή ισοτιμία με το ευρώ. **Οι σταθερές ισοτιμίες θα χρησιμοποιούνται σαν τιμές κλεισίματος για την κατάρτιση των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών για τις περιόδους που λήγουν την 31/12/1998.**

β) Μετά τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών **δεν θα υπάρχουν συναλλαγματικές διαφορές** από πράξεις σε νομίσματα της ζώνης του ευρώ. Θα είναι αδιάφορο, από λογιστική άποψη, εάν μία εταιρία τηρεί τα βιβλία της σε ευρώ ή σε εθνικό νόμισμα της ζώνης του. Το αποτέλεσμα και στις δύο περιπτώσεις θα είναι το ίδιο, διότι η ισοτιμία του ευρώ με το εθνικό νόμισμα θα είναι σταθερά η ίδια και δεν θα αλλάζει.

γ) Κανονικά όλες οι πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές διαφορές που αφορούν νομισματικά ποσά μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως. Σε περίπτωση όμως μακροπρόθεσμων νομισματικών ποσών (π.χ. μακροπρόθεσμα δάνεια σε συνάλλαγμα) οι θετικές διαφορές δεν καταλογίζονται. Το ίδιο θα συμβεί εάν τέτοιες διαφορές προκύψουν σε μεγάλη κλίμακα λόγω της εισαγωγής του ευρώ. Ο απότομος καταλογισμός συσσωρευμένων για μεγάλο χρονικό διάστημα θετικών διαφορών μπορεί να επηρεάσει εντυπωσιακά τα αποτελέσματα χρήσεως με συνέπεια να δημιουργηθεί μεγάλη και απότομη φορολογική επιβάρυνση ή πρόβλημα στη διάθεση των κερδών. Είναι λοιπόν λογικό να ζητηθεί για τις περιπτώσεις αυτές η **κατανομή των θετικών διαφορών σε περισσότερες χρήσεις** μετά την εισαγωγή του ευρώ. Αντίθετα, οι αρνητικές συναλλαγματικές διαφορές θα μεταφέρονται άμεσα στα αποτελέσματα χρήσεως.

δ) Οι συμβάσεις σε συνάλλαγμα χρησιμοποιούνται συνήθως για την κάλυψη του συναλλαγματικού κινδύνου (**foreign exchange contracts to hedge exchange risk**). Όμως, μετά την εισαγωγή του ευρώ ο συναλλαγματικός κίνδυνος των συμβάσεων μεταξύ των νομισματικών μονάδων δύο χωρών που συμμετέχουν στην ΟΝΕ θα εξαφανισθεί. Επόμενο εξετάζεται μόνο το ζήτημα των διαφορών μακροπρόθεσμων συμβάσεων, που έχουν συναφθεί πριν από την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος και η λήξη τους έχει προσδιορισθεί μετά την εισαγωγή του ευρώ. Πώς θα αντιμετωπισθούν, δηλαδή, οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν μέχρι την 1/1/1999; Διακρίνουμε:

ε) **Κερδοσκοπικές συμβάσεις (speculative contracts)**. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από αυτές καταλογίζονται στα αποτελέσματα χρήσεως, διότι οι εν λόγω διαφορές δεν έχουν καμία άμεση σχέση με το συμφητισμό μελλοντικών εσόδων ή δαπανών.

ζ) **Κάλυψη στοιχείων ισολογισμού (hedge of balance sheet items)**. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη σύμβαση σε συνάλλαγμα και το καλυπτόμενο στοιχείο ισολογισμού καταλογίζονται άμεσα στα αποτελέσματα χρήσεως.

η) **Κάλυψη κινδύνου μελλοντικών συναλλαγών (anticipatory hedge)**. Πρόκειται για προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος που αποσκοπούν στη μείωση του συναλλαγματικού κινδύνου από μελλοντικές συναλλαγές ή δεσμεύσεις. Για παράδειγμα, μία εταιρία που αναμένει να εισπράξει μετρητά σε συνάλλαγμα το επόμενο έτος, μπορεί να συνάψει προθεσμιακή σύμβαση κάλυψης κινδύνου λόγω των πιθανών συναλλαγματικών διακυμάνσεων. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να κατανέμονται σε περισσότερες χρήσεις εφόσον πρόκειται για συσσώρευση μεγάλων χρηματικών ποσών. Εν τούτοις, οι συναλλαγματικές ζημίες δεν πρέπει να κατανέμονται σε περισσότερες χρήσεις εάν αυτό παραβιάζει την αρχή της σύνεσης, δηλαδή εάν οδηγεί σε ζημίες σε επόμενες χρήσεις. Αντίθετα, τα συναλλαγματικά κέρδη δεν πρέπει να καταλογίζονται καθόλου στα αποτελέσματα χρήσεως εάν αυτό επάγεται ζημίες σε επόμενες χρήσεις.

θ) **Ενοποιημένοι λογαριασμοί**. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω για τη μετατροπή των πράξεων σε συνάλλαγμα στο νόμισμα της μητρικής εταιρίας εφαρμόζονται δύο μέθοδοι. Στην παράγραφο αυτή εξετάζουμε τις συνέπειες της εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος στις μεθόδους αυτές. Η πλέον διαδεδομένη μέθοδος είναι της τιμής κλεισίματος / καθαρής επενδυτικής θέσης, η οποία θεωρεί τα εκπεφρασμένα σε συνάλλαγμα στοιχεία σαν ενιαίο σύνολο και τα μετατρέπει με την τιμή κλεισίματος του ενοποιημένου ισολογισμού του ομίλου. Μετά το αμετάκλητο πάγωμα των συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων της ζώνης του ευρώ οι συναλλαγματικές διαφορές των πράξεων σε νομίσματα της ζώνης θα καταστούν ένα σταθερό ποσό, διότι δεν θα αναπαράγονται στο μέλλον. Το ερώτημα που τίθεται είναι τι θα γίνει με το συσσωρευμένο αυτό ποσό; Υποστηρίζεται ότι εάν μεταφερθούν απότομα στα αποτελέσματα χρήσεως θα αλλοιώσουν την εικόνα και την πραγματική θέση του ομίλου. Η κρατούσα άποψη καταλήγει στο μη καταλογισμό μετά την 1/1/1999 των συσσωρευμένων συν/κών διαφορών στα αποτελέσματα χρήσεως πριν από την περίοδο κατά την οποία λαμβάνει χώρα η πώληση ή εκχώρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο εξωτερικό.

Η **χρονική μέθοδος**, όπως είδαμε, μετατρέπει τα συναλλαγματικά στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού με την ιστορική ισοτιμία και η συν/κή πράξη θεωρείται σαν αναπόσπαστο μέρος της μητρικής εταιρίας. Η θυγατρική εταιρία τηρεί μία σειρά λογαριασμών για τοπικούς σκοπούς και μία σειρά για την ενοποίηση. Η σειρά που τηρείται για τοπικούς σκοπούς βασίζεται στους εθνικούς κανόνες αποτίμησης και στις εθνικές στατιστικές απαιτήσεις, ενώ η σειρά των ενοποιημένων λογαριασμών στηρίζεται στους κανόνες που ακολουθεί η μητρική εταιρία. Η εισαγωγή του ευρώ δεν αποτελεί από μόνη της λόγο για τη μητρική εταιρία να αλλάξει τον τρόπο αποτίμησης των μη νομισματικών ποσών. Κατωτέρω παρατίθεται ένα παράδειγμα της εφαρμογής της χρονικής μεθόδου πριν και μετά την εισαγωγή του ευρώ.

	Θυγατρική	Ιστορική τιμή	Μητρική εταιρία
α) Περιουσιακό στοιχείο σε εθνικό νόμισμα	FRF 1200	3	DEM 400
β) Σταθερές τιμές μετατροπής	5	-	2
γ) Περιουσιακό στοιχείο σε ευρώ	Ευρώ 240	-	Ευρώ 200

1) **Κόστος από τη μετάβαση στο ευρώ.** Όπως ήδη αναφέρθηκε οι εταιρίες θα επιβαρυνθούν με διάφορα κόστη που προκύπτουν από την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος. Τα κόστη αυτά αφορούν το διοικητικό προγραμματισμό και τις αλλαγές σε προγράμματα πληροφορικής, την επιμόρφωση προσωπικού, την παροχή συμβουλών σε πελάτες και την προσαρμογή των αυτόματων μηχανών πώλησης. Η διαφορά μεταξύ κόστους προσαρμογής και κανονικού κόστους είναι συνήθως οριακή πράγμα που καθιστά δύσκολο τον εντοπισμό κάθε κόστους μετάβασης. Επειδή όμως το κόστος προσαρμογής είναι συγκρίσιμο με το σύνθετος κόστος κανονικά πρέπει να εφαρμοσθούν οι ίδιες λογιστικές οδηγίες:

- το κόστος προσαρμογής πρέπει να καταλογισθεί στη χρήση που πραγματοποιήθηκε. Ένα τμήμα από το κόστος μετάβασης μπορεί να οδηγήσει σε μελλοντικά κέρδη. Στην περίπτωση αυτή και όταν το κόστος καταλήγει σε τέτοιου είδους κέρδη κατά τη μεταβατική περίοδο επιτρέπεται να κεφαλαιοποιηθεί ή να συνυπολογισθεί στη λογιστική αξία ενός πάγιου στοιχείου του ενεργητικού,
- στον τραπεζικό τομέα είναι γενικά παραδεκτό ότι το κόστος προσαρμογής θα είναι πολύ υψηλό. Με δεδομένο όμως ότι μπορεί να αποφέρει στο μέλλον υψηλά κέρδη πρέπει να κεφαλαιοποιηθεί. Ωστόσο, όταν το κόστος αυτό είναι αποτέλεσμα της προσπάθειας διατήρησης μιας υπάρχουσας επιχειρηματικής δραστηριότητας δεν πρέπει να κεφαλαιοποιηθεί. Η απόσβεση του κεφαλαιοποιημένου κόστους πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, δηλαδή κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης οικονομικής ζωής,
- οι επιχειρήσεις επιτρέπεται να προβαίνουν σε προβλέψεις για το κόστος προσαρμογής στο ενιαίο νόμισμα:

- η βασική προϋπόθεση για να πραγματοποιηθούν προβλέψεις για ενδεχόμενες ζημιές είναι η ύπαρξη σχέσης με τρίτο μέρος (για παράδειγμα, προμήθεια είδους ή συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών ή παροχές βασιζόμενες σε νομικές διαδικασίες). Στην περίπτωση αυτή τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να επιτρέψουν την εγγραφή προβλέψεων στον ισολογισμό για δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο υπό θεώρηση οικονομικό έτος ή στο αμέσως προηγούμενο, μολοντί δεν υπάρχει υποχρέωση για τα τρίτα μέρη. Αυτό το είδος της πρόβλεψης καλύπτει, για παράδειγμα, σημαντικά και επαναλαμβανόμενα έξοδα συντήρησης και δαπάνες για σοβαρές επιδιορθώσεις.

- σε μερικές περιπτώσεις η ωφέλιμη οικονομική ζωή ενός στοιχείου του ενεργητικού μειώνεται εξαιτίας της εισαγωγής του ευρώ, όπως στις αυτόματες μηχανές πώλησης (vending machines). Είναι λοιπόν απαραίτητο αυτά τα στοιχεία να αποσβεσθούν σε μικρότερο χρονικό διάστημα απ' ό,τι αρχικά προβλέπεται, δηλαδή πριν από την εισαγωγή του ευρώ.

κ) **Μη συμμετέχοντα κράτη μέλη.** Οι συνέπειες για τις εταιρίες των κρατών μελών της Ε.Ε. που δεν μετέχουν από την αρχή στην ΟΝΕ θα είναι περιορισμένες. Από την 1/1/1999 οι εταιρίες που διενεργούν διασυνοριακές συναλλαγές πρέπει να είναι έτοιμες να διεξάγουν πράξεις σε ευρώ. Επί πλέον αυτές οι εταιρίες μπορούν να αποκτήσουν εμπειρία από τις θυγατρικές τους εταιρίες που δραστηριοποιούνται σε χώρες της ζώνης του ευρώ.